

navštěvující velké třídy (26–32 žáků). S ohledem na index domácích zdrojů pro učení nepozorujeme rozdílný efekt této proměnné na individuální úrovni; u všech modelů je hodnota koeficientu u této proměnné podobná. Zajímavý je však efekt u žáků navštěvujících velké třídy, kde má socioekonomický status na úrovni školy téměř dvojnásobný efekt na výsledek žáka. To znamená, že u velkých tříd mnohem více závisí na skutečnosti, zdali žák navštěvuje školu, která se vyznačuje vysokým průměrným socioekonomickým statusem žáka (hodnota koeficientu 23,54). Rozdílné jsou koeficienty i v případě proměnné dívek, které dosahují nejnižších průměrných výsledků v matematice ve středně velkých třídách. Přesto ve velkých třídách dosahuje proměnná nejvyšší hodnoty, což značí skutečnost, že žáci se z výuky matematiky těší (resp. že se jim hodiny matematiky líbí).

Zásadní zjištění, které je oproti výše zmíněným proměnným statisticky významně odlišné od hodnot koeficientů v druhých modelech, je velikost obce, v níž se daná škola nachází. Ve velkých městech se žáci menších tříd vyznačují horším dosaženým skórem v matematice než žáci malých tříd v menších obcích, a to právě i po kontrole socioekonomického statusu (který dokáže sám o sobě vysvětlit většinu vztahů). Tento výsledek však může být způsoben i nějakým dalším faktorem, který již kvantitativní šetření takového rozsahu, jakým je mezinárodní šetření TIMSS, není schopno zachytit. Nabízí se vysvětlení, že malé třídy jsou ve velkých městech ty, do nichž rodiče z nějakého důvodu nechtějí posílat své děti. Obecně školy s dobrou pověstí ve městě přitahují zájem rodičů, kteří se snaží zajistit místo svým dětem právě tam. Tyto školy jsou pak přeplněné. K tomuto nabízenému vysvětlení se lze přiklonit i proto, že byly kontrolovány další faktory indikující strukturální i kompoziční znevýhodnění těchto škol ve velkých městech.

Tabulka č. 4 Srovnání modelů pro jednotlivé kategorie velikosti tříd

NÁZEV	MALÉ	STŘEDNÍ	VELKÉ
SES – žák	18.487*** (1.143)	20.500*** (0.895)	19.352*** (0.939)
SES – škola (průměr)	12.009** (5.679)	11.586*** (3.997)	23.532*** (5.355)
Dívky	-6.890** (3.062)	-10.879*** (2.313)	-9.888*** (2.474)
Baví mě matematika	9.143*** (1.599)	13.011*** (1.223)	9.797*** (1.325)
Počet obyvatel v obci (LN)	-5.333* (3.213)	3.587 (2.702)	3.977 (3.639)
Intercept	203.619*** (55.873)	139.901*** (39.088)	41.238 (50.384)
Intercept variance	546.804 (134.278)	318.788 (71.054)	263.250 (78.400)
Residual variance	3507.677 (126.697)	3266.255 (93.512)	3227.48 (99.088)
Počet pozorování	1619	2508	2173
Počet skupin druhé úrovně (školy)	76	74	44
ICC nulový model	0.16	0.16	0.21
AIC (nulový model)	19546.651	29494.443	25714.841
AIC	17927.180	27529.780	23807.545
BIC (nulový model)	19563.032	29512.065	25732.052
BIC	17970.296	27576.398	23853.016
LogLikelihood	-8955.590	-13756.890	-11895.773
Snijders/Bosker R ² Level 1	0.195	0.276	0.306
Snijders/Bosker R ² Level 2	0.300	0.526	0.700
Bryk/Raudenbush R ² Level 1	0.163	0.217	0.189
Bryk/Raudenbush R ² Level 2	0.354	0.594	0.749

Poznámka: Kurzívou vyznačeny proměnné druhé úrovně. Robustní chyby v závorkách. Významné při * $p < 0.1$, ** $p < 0.5$, *** $p < 0.01$.